

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata politikas īstenošanas iespējas enerģētikā, kā arī rūpniecisko procesu un produktu lietošanā

2015.gada 6.novembris,
Latvijas Universitātes Dabaszinātņu akadēmiskais centrs,
106. zāle, Jelgavas iela 1, Rīga.

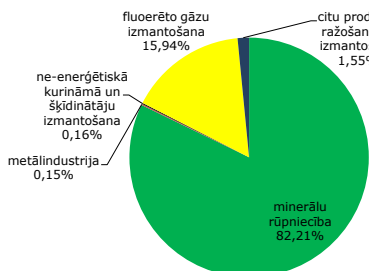
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

SEG avoti enerģētikas nozarē (izņemot transportu) un rūpnieciskajos procesos

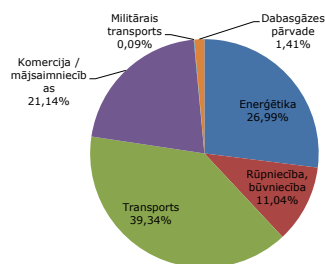
Enerģētika (izņemot transportu):

- fosilā kurināmā sadedzināšana stacionārajās sadedzināšanas iekārtās elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanas nozarēs;
- gaistošās emisijas no dabasgāzes pārvadu tīkla.

SEG emisiju apjomu nosaka pieprasījums pēc saražotās elektroenerģijas un siltumenerģijas, rūpnieciskās ražošanas nozares attīstība, kā arī izmantoto tehnoloģiju un kurināmā veids.

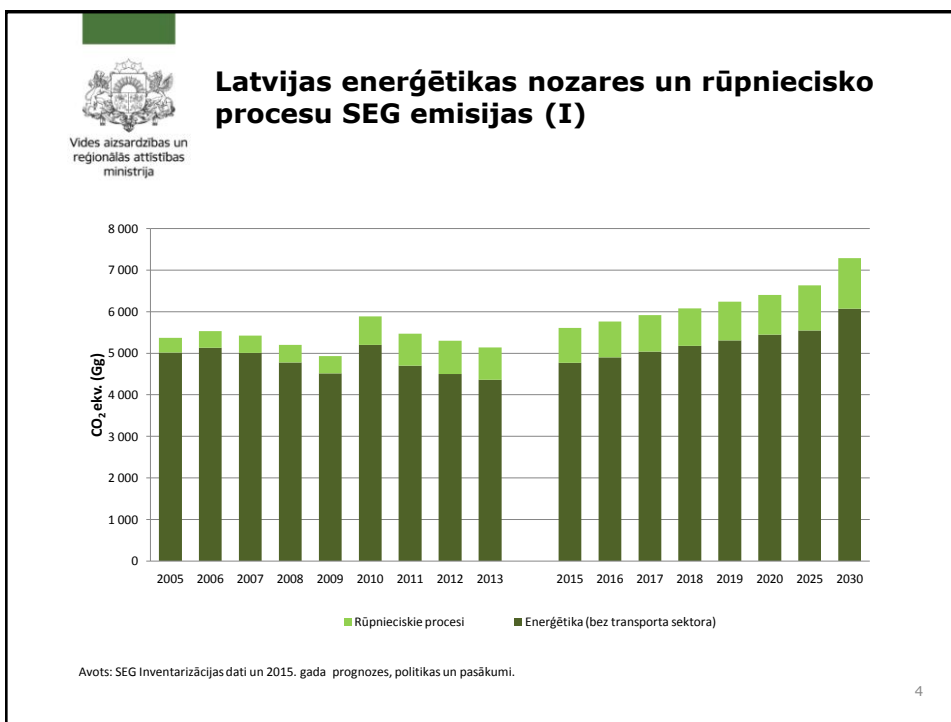
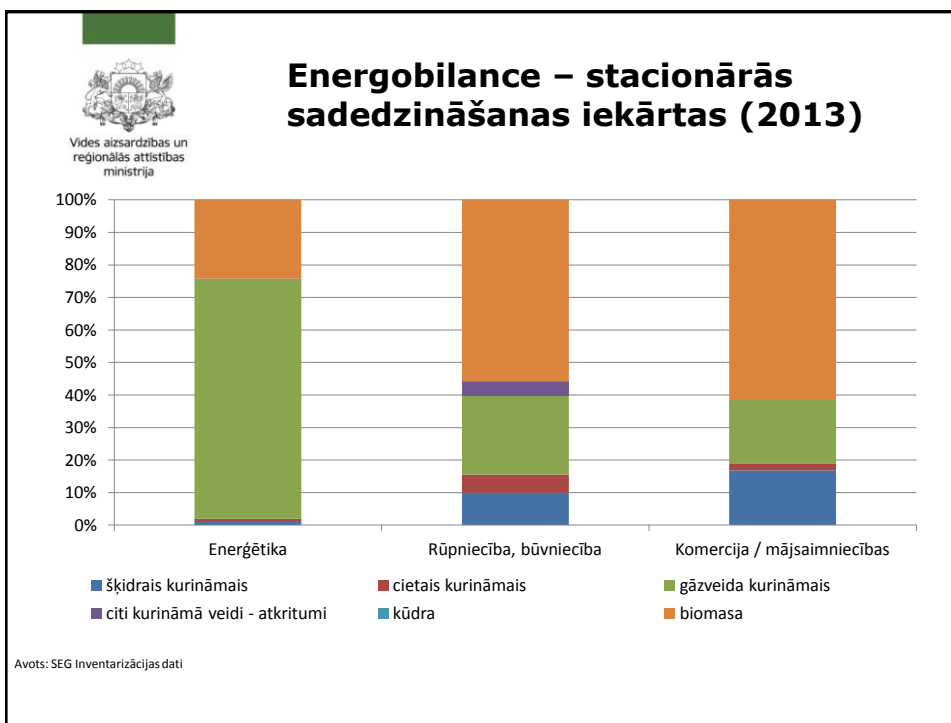

Avots: SEG Inventarizācijas dati

Rūpnieciskajos procesos:

- Izejvielu izmantošana specifisku tehnoloģisko iekārtu darbības nodrošināšanai dzelzs izstrādājumu, cementa, klinkera, kaļķu, stikla, ķieģeļu un keramisko flīžu ražošanā;
 - fluorēto gāzu izmantošana saldēšanas iekārtās un gaisa kondicionētājos;
 - šķīdinātāju (GOS) izmantošana mājsaimniecības produktos, ķīmisko produktu ražošanā, pārklājumos u.c.
- SEG emisiju apjomu nosaka rūpnieciskās ražošanas nozares attīstība, izmantoto tehnoloģiju un izejvielu veids, dzīves līmeņa uzlabošanās.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas enerģētikas nozarē un rūpniecisko procesu SEG emisijas (II)

- Aptuveni 52% no Latvijas enerģētikas nozares un rūpniecisko emisijām sastāda 46 lielākie Latvijas enerģētikas un rūpniecības uzņēmumi (kopā 66 iekārtas), kas iekļauti ES ETS.
- Pašlaik SEG emisiju sadalījums ir 15% rūpnieciskie procesi un 85% enerģētikas nozare (neieskaitot transporta nozari). Saskaņā ar veiktajām prognozēm šāda attiecība saglabāsies arī turpmākos gadus.
- Enerģētikas nozarē kopš 2005.gada līdz 2015.gadam katru gadu ir vērojams neliels ikgadējs SEG emisiju samazinājums (neskaitot 2010. gadu, kad SEG emisijas pieauga par ~15%).
- Kopš 2000.gada rūpniecisko procesu SEG emisijas palielinās saistībā ar rūpniecības attīstību, tomēr visstraujākais un lielākais emisiju pieaugums vērojams 2009.-2011. gadā – emisijas 2 gadu laikā pieauga par 114,3%, kas galvenokārt izskaidrojams ar „CEMEX” jaunās cementa ražotnes nodošanu ekspluatācijā.

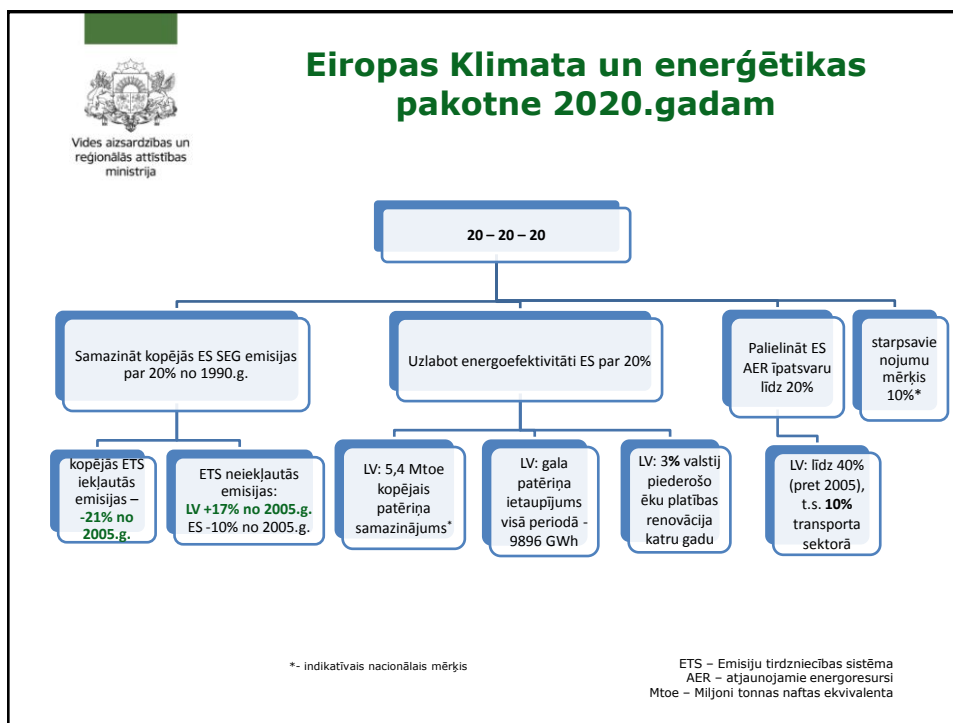
5

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas enerģētikas nozares un rūpniecisko procesu SEG emisijas (III)

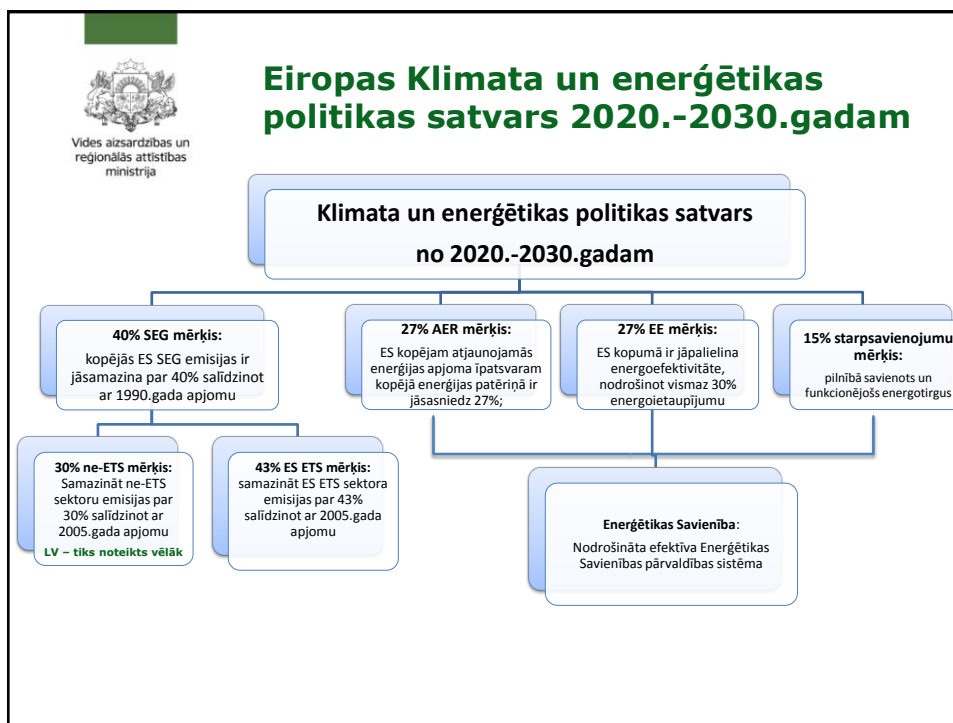
- Sākot ar 2015. gadu saskaņā ar pašreizējām prognozēm tiek plānots ikgadējs SEG emisiju pieaugums. Prognozēts, ka uz 2020. un 2030. gadu enerģētikas nozares SEG emisijas būs pieaugušas attiecīgi par 9% un 21% attiecībā pret 2005. gada SEG emisijām (sasniežot attiecīgi 5446 un 6068 Gg CO₂ ekvivalentu).
- Prognozēts, ka uz 2020. un 2030. gadu rūpniecisko procesu SEG emisijas būs pieaugušas attiecīgi 1,5 un 2,5 reizes attiecībā pret 2005. gada SEG emisijām (sasniežot attiecīgi 925,6 un 1215,6 Gg CO₂ ekvivalentu).

Eiropas Savienības politika attiecībā uz enerģētikas sektoru (izņemot transportu)

Klimata un enerģētikas pakotne 2020.gadam

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa direktīva Nr.2009/29/EK, ar ko Direktīvu 2003/87/EK groza, lai uzlabotu un paplašinātu Kopienas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa direktīva Nr.2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra direktīva Nr.2012/27/ES „Par enerģoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa lēmums Nr.406/2009/EK par dalībvalstu pasākumiem siltumnīcas efektu izraisošu gāzu emisiju samazināšanai, lai izpildītu Kopienas saistības siltumnīcas efektu izraisošu gāzu emisiju samazināšanas jomā līdz 2020.gadam

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vides politikas pamatnostādnes noteiktie Latvijas klimata politikas galvenie virzieni SEG samazināšanā enerģētikas nozarē un rūpnieciskajos procesos.

- **ES ETS** darbības nodrošināšana;
- **Biomases** ilgtspējīga izmantošana;
- **Ēku** energoefektivitātes uzlabošana;
- **Apgaismojuma** infrastruktūras energoefektivitātes uzlabošana;
- **Atjaunojamo energoresursu** izmantošana enerģijas ražošanā;
- **Zaļā publiskā iepirkuma** veicināšana;
- Oglekļa mazietilpīgu **tehnoloģiju** attīstīšana un ieviešana.

11

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašreiz identificētie pasākumi SEG emisiju samazināšanai enerģētikas nozarē

- Centralizētās siltumapgādes un karstā ūdens sistēmu efektivitātes paaugstināšana, uzlabošana;
- Prasību palielināšana attiecībā uz centralizētās apkures sistēmām energoefektivitāti un minimālo ēku siltumizolācijas standartu palielināšana;
- Rūpniecisko energoauditu un uzņēmumu energovadības sistēmu ieviešanas veicināšana
- Atbalsts investīcijām siltuma un enerģijas infrastruktūras energoefektivitātes paaugstināšanai un atjaunojamo energoresursu tehnoloģijām.;
- Atbalsts investīcijām ēku energoefektivitātes uzlabošanai publiskajā un privātajā sektorā
- Ēku energoefektivitātes uzlabošana, energoauditi, energosertifikācija;
- Energoatērētāju informēšana mājāsaimniecībās (daudzdzīvokļu ēkas);
- Atbalsts atjaunojamo energoresursu izmantošanai mājāsaimniecību sektorā;
- Mājāsaimniecības iekārtu energomarķējums;
- Nodokļu pārskatīšana, t.sk. elektroenerģijas nodoklis, nodoklis par gaisu piesārņojošo vielu emisijām;
- Obligātā iepirkuma komponente elektroenerģijai, kas ražota izmantojot atjaunojamus energoresursus vai koģenerācijā;
- Eiropas emisiju kvotas tirdzniecības sistēmas (ETS) īstenošana;
- Latvijas nacionālais atjaunojamās enerģijas plāns.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašreiz identificētie pasākumi SEG emisiju samazināšanai rūpniecisko procesos

- Atbalsts investīcijām ražošanas ēku un tehnoloģiju energoefektivitātes uzlabošanai;
- Nodoklis par CO₂ emisijām;
- Atbalsts investīcijām apstrādes rūpniecības nozarē, lai veicinātu energoefektivitāti un AER izmantošanu;
- Atbalsts investīcijām energoefektivitātes celšanai pārtikas pārstrādes uzņēmumos;
- SEG emisiju samazināšana saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.517/2014 (2014. gada 16. aprīlis) "Par fluorētām siltumnīcefekta gāzēm un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 842/2006"

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Finansējums no ES budžeta

ESI fondu mērķi būtu jāasniedz, pamatojoties uz ilgtspējīgu attīstību un Savienībā atbalstot mērķi saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti, ņemot vērā principu "piesārņotājs maksā". **Šim nolūkam dalībvalstīm būtu jāsniedz informācija par atbalstu mērķu sasniegšanai klimata pārmaiņu jomā, ņemot vērā nodomu minētajiem mērķiem atvēlēt vismaz 20 % Savienības budžeta, izmantojot Komisijas ar īstenošanas aktu pieņemto metodoloģiju, kas pamatojas uz intervences kategorijām, prioritārajām jomām vai pasākumiem un kas atspoguļo proporcionalitātes principu."**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Potenciāli pieejamie Kohēzijas politikas fondu līdzekļi enerģētikas nozarei un rūpnieciskajiem procesiem.

Specifiskais atbalsta mērķis	Atbildīgā iestāde	Intervences laukums (ieguldījumu ietekmes joma)	ES fondu finansējums, EUR
Veicināt efektīvu energoresursu izmantošanu, enerģijas patēriņa samazināšanu un pāreju uz AER apstrādes rūpniecības nozarē	EM	Energoefektivitātes veicināšana lielos uzņēmumos	16 277 515
Veicināt efektīvu energoresursu izmantošanu, enerģijas patēriņa samazināšanu un pāreju uz AER apstrādes rūpniecības nozarē	EM	Energoefektivitāte un projektu demonstrēšana MVU un atbalsta pasākumi	16 277 515
Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts un dzīvojamās ēkās	EM	Publiskās infrastruktūras atjaunošana energoefektivitātes uzlabošanai, projektu demonstrēšana un atbalsta pasākumi	97 857 972
Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts un dzīvojamās ēkās	EM	Esošu mājokļu atjaunošana energoefektivitātes uzlabošanai, projektu demonstrēšana un atbalsta pasākumi	150 000 000
Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības programmām sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un AER izmantošanu pašvaldību ēkās	VARAM	Publiskās infrastruktūras atjaunošana energoefektivitātes uzlabošanai, projektu demonstrēšana un atbalsta pasākumi	31 393 658
Veicināt energoefektivitāti un vietējo AER izmantošanu centralizētajā siltumapgādē	EM	Atjaunojama enerģija: biomasa	26 597 247
Veicināt energoefektivitāti un vietējo AER izmantošanu centralizētajā siltumapgādē	EM	Augstas efektivitātes koģenerācija un centrālā apkure	26 597 247

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies par darbu!
Paldies par viedokļiem un idejām!